

Ասորի Ավանիայի եպիսկոպոսական թեմի մէջ, եւ եղած է Կ.Պոլսոյ Բարձրահայեաց Ս. Աստուածածնի (բարեթլէպտոս) վանքի մէջ միայնակեաց եւ քահանայութեան գրութիւն, որոնցմէ միայն մէկը Հասած է մեզք՝ յօրինուած 1050ի մտերը:

Թէ քիչ էին Փօսնդալադիցի (կամ նաեւ Փօսնդաղաղիցի, Փօսնդալադիցի, Փօսնդալադիցի, Փօսնդալադիցի, Փօսնդալադիցի, Փօսնդալադիցի, Փօսնդալադիցի) կողմէն Հերետիկոսները, որոնց դէմ կը մտքառի Եւթիմեոս, Ficker կը գտնարի որչ պատասխան մը տայ կամ նոյնացնել ժամանակակից Կաթողիկոսութեան մը Հետ: Ըստ Եւթիմեոսի անոնց Եպիսկոպոսական է. եւ այս Հաստատուելու Համար կը լանայի մէջ բերել նաեւ պատմութիւնը՝ ժողովրդական զրոյցներ, անհիշեթ ման մասնաձև: Այս կէտի մէջ (յատկապէս Գայլ Պետրոսի զրոյցը իւր սարքը) ուժգին ազդուած կ'երեւայ Հեղինակը վրացի կրօնակցի մը թելադրութիւնէն, որ Թ—ԺԱ զարուճ Տայ-վրական վէճերու ժամանակ առիթ ունեցած է իւր Տայրեկները լսել Կիւրիոսի եւ Հայոց մէջ երբեմն Եպիսկոպոսական արձագանքը այնպէս ինչպէս Հակառակութեան որ ինչ երեւակայել կու տար (Հմմտ. այս մասին իմ "Կիւրիոսն Կաթողիկոս Վրացի", գրութիւնս, էջ 267—72):

Կրօնական Հերետիկոսներու վարդապետութիւնը, մնը կը կարծիք մէջ Տարի է Հեռուոր նոյնութիւն մը տեսնել Փօսնդալադիցիցի եւ Տայերէն Թոնդրակցիցիք անուանց մէջ: Ըստ մեզ Հայական յորհորհուրմը շատ դիւրաւ կ'ընար յոյն բերնի մէջ այսպիսի ձև մը ստանայ: Ինչպէս այժմեան սլաւական լեզուի մէջ, նոյնպէս Թ—ԺԱ զարուճ յոյն բերնի մէջ Տայերէն Թոնդրակցի կու տան. Գի փոխուել (Հմմտ. Առաջին Եւթիմեոսի = Աթանաս), նոյնպէս եւ ամբողջ բառը: Բնագրութեան արժանի է որ ինչ յառաջ նաեւ Գրիգոր Մարտիրոս Տարի գրացած էր կուրիայն Տայ Թոնդրակցիցիներու դէմ: Այս եւ յարակից ինչորոց վրայ ուրիշ առիթ:

Fickerի գործը յամենայն դէպս արժանի է լուրջ ուշադրութեան նաեւ Հայ բանասիրաց կողմանէ. կ'արժէր, որ ինչպէս առհասարակ Հայ-բիւզանդական եկեղեցական յարաբերութիւնը, նոյնպէս Թ—ԺԱ զարուճ Հերետիկոսաց պատմութիւնը դառնար Հայ բանասիրի մը կողմանէ յատուկ քննութեան առարկայ, որուն Համար Գիւղանդական աղբիւրը անպարտ ինքն կը մատակարարեն:

Հ. Ն. Ա.

ՍՈՑԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՅՈՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՐԻՊՈՒԹՅԱՆ ՀՈՅՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՐՈՒԹՅՈՒՆ 1896—1910

(Հարմարութեամբ)

*531. Chapot Victor. — La province romaine proconsulaire d'Asie, depuis ses origines jusqu'à la fin du Haut-Empire. (= Bibl. de l'École des hautes études. Sciences historiques et philologiques. Fasc. 160.) Paris, Bouillon 1904. 8°, p. XV., 584. 1 K. Fr. 15.—

[Գրք. Ռեւ. arch. 4 (1904), p. 147—9 (Seymour di Ricci). — Rev. des quest. hist. 79 (1906), p. 285 (P. Allard). DL 1906, p. 743 f. (E. Oberhammer).

*532. Charles (R.). — The greek versions of the Testaments of the 12 Patriarchs, edited from 9. Mss. together with the variants of the Armenian and Slavonic versions and some Hebrew fragments. Oxford, 1908. 8°, LX+324. 18 sh. net.

[Գրք. Ռեւ. int. de Th. 16, p. 620. — (E. B.unonanti). Riv. stor. cr. delle sc. teol. 4, p. 626—8.

*533. — — The Testaments of the twelve patriarchs, translated from the Editor's greek text and edited with introduction, notes and indices. London, Black, 1908. 8°, p. XCIX+247.

[Գրք. Byz. Zeit. 1908, p. 324. — Litv' p. 603—12 (Wahrman R.). — Expository Times 19, p. 314 f. — Or. Sz. 11, p. 332 f. (E. Perles). — Th. Sz. 33, p. 505—11 (E. Schürer). — Ath. 1908, I, p. 522. — Luzac's Or. List. 19, p. 124.

534. Charmetant F. — A propos des Hinthachakistes ou révolutionnaires arméniens: La Terre sainte 22 (1896), Nr. 21, p. 326.

535. — — L'Arménie agonisante et l'Europe chrétienne. Appel aux chefs d'État. Paris 1897. Au bureau des Oeuvres d'Orient. 8°, p. 32. (Գին չէ սշահուած):

536. — — Dying Armenia and Christian Europe. An appeal to those in power. [Translated by permission of the Author.] London, Nisbet & Co. 1897. 8°, p. 30. Price: 1 penny.

537. — — Le livre jaune et la question d'Orient. Extrait de la Revue Diplomatique et Coloniale Nr. 1, du 1er Mars 1897. Paris, Sevé, 1897. 8°, p. 16.

*538. — — Livre d'or des martyrs de la charité. Vendu au profit de la souscription pour les victimes des massacres d'Arménie. Paris 1897.

[Գրք. Մշակ., Թ. 98 (Ս. 4.):] 539. — — Le Parlement français et les massacres d'Arménie: La Terre Sainte 22 (1896), Nr. 22, p. 337—350.

540. — — Das sterbende Armenien und das christliche Europa. (Übersetzt von H. A.) Der christliche Orient 1897, p. 289—301, 337—347.

*541. — — Tableau officiel des massacres d'Arménie. Paris?

*542. Charon Cyrille. — Melkites et Arméniens sous Maxime III. Masloum (1831—1847). Echos d'Orient, 11, n. 71 (1908), p. 212—218.

*543. Charpentier Jarl. — Etymologische Beiträge: BB. 30 (1906), p. 153—66. [19. arm. մոլլ gall. m a r g a.]

544. — — Kleine Beiträge zur armenischen Wortkunde: Indogermanische Sprachforschungen 25 (1909), p. 241—256. [Հայ. հայց, կոդիք, ունիւմ, քմկիւմ, գիտք քանդակ ստուգարանութիւնը:]

545. Cheikh o L. — Notice historique sur les Arméniens catholiques: Al-Machriq, 3 (1900), p. 49—56, 150—157.

*546. — — L'histoire de l'imprimerie en Orient: Al-Machriq 3 (1900). p. 78—85, 174—80, 251—57, 355—62, 501—8, 706—16, 804—8, 8 9—44, 998—1008, 1030—3. 4 88—90, 224—9, 319—25, 471—4, 520—4, 877—81. 5 (1904), p. 69—78, 428—29, 840—44.

547. Chevalley Heinrich. — Durch das Mittelmeer nach dem Kaukasus. Feuilletonische Momentaufnahmen von der ersten Orientreise der Lustjacht „Prinzessin Victoria Luise“. Leipzig, Hermann Seemann, 1901. 8°, p. 176.

548. Chirvanzadé. — „L'Artiste“. Traduit de l'Arménien par Serge d'Hérimy [— Միւլիք Չ. Չուխիթ Արտի]. Paris 1909, p. 147. Fr. 2.— [Հայեր. «ՀԱ», 1910, էջ 127 (9. Ս.):]

549. — — La Possédée. Traduit de l'Arménien par Archag Tschobanian. Préface de Frédéric Macler Paris, E. Leroux, 1910. 8°, XII, p. 188. Prix: Fr. 3.— Petite bibliothèque arménienne publiée sous la Direction de M. F. Macler.

[Հայեր. «Ազատամարտ», 1910, Թ. 444: — «Մշակ», 1910, Թ. 266 (Հ. Ա.): — «ՀԱ», 1911, Թ. 1, էջ 58 (Թ.):]

550. Choisy Aug. — Histoire de l'architecture. 2 vols. Paris, Gauthier-Villars, 1899. 8°, 642+800 (ill.). [Հասարակական արհեստների քրիստոս ազգայն կրթական շարժումը ստեղծելու օրհանգիստը:]

[Հայեր. Rev. crit. 1900, 18, p. 342—6 (C. Enlart). — Civiltà cat. Ser. 18, vol. II, p. 462—70.]

551. Choix de fables arméniennes attribuées à Mkhitar Goch, trad. par F. Macler: JA. Sér. IX. T. 18 (1902), p. 457—87. Նախ ստանդիթը: 31:

[Հայեր. «Մասինք», 1902, Թ. 9:]

552. Choix de manuscrite d'imprimés de cartes et de médailles exposés à l'occasion du Congrès des Orientalistes, Septembre 1897. Paris, E. Leroux, 1897. 8°, p. 98. Onzième Congrès des Orientalistes. Bibliothèque nationale.

[Մի յիշատակութիւն հայ. քանի մը նիւ ճնարգիւնը:]

553. Chrimian Hayrig. — The Soldier's Lament [Translat. by Alice Stone Blackwell]: Armenia (Bost.) 1 (1905), Nr. 9, p. 19—20.

*554. Christensen A. — L'empire des Sassanides. Le peuple, l'état, la cour. Mémoires de l'Académie des Sciences et des Lettres de Danemark, Copenhague. 7e Série, Section des Lettres. t. 1, no. 1. Kobenhavn, Bianco Lunos Bogtrykkeri, 1907. 8°, p. 120, K. 8-75.

[Հայեր. Le Monde oriental 2, 2 (K. V. Zetterstén.)]

555. Christensen H. — Die Vorlagen des byzantinischen Alexandergedichtes: Sitzb. Ak. Wiss. M. 1897. p. 88—118. [Ասորի եւ հայ բանասիրների այնպիսի տրամադրութիւն կամուրջը:]

[Հիմն. «ՀԱ», 1897, էջ 218:]

*556. — — Zu Pseudo-Kallisthenes: Rhein.-Museum f. Philol. 54 (1899), p. 135—143.

[Ասորի եւ հայ Յարգմանութիւններն նկատողութիւն կամուրջը:]

557. Der östliche Orient. Monatschrift der Deutschen Orient-Mission. Herausgeber: Dr. Lepsius 1—4 (1900—1903). Berlin, Verlag der Deutschen Orient-Mission. Տարիկան՝ M. 150.

[Հայեր. «Նոր Պարս», 1900, Թ. 125:]

*558. Ciardi-Dupré, G., P. G. Aucher, L. Bonelli, A. Ballini. — Lingua e letteratura armena. Lingue e letteratura indo-eratiche: Riv. degli studi or. I (1907), p. 505—72.

[Յարկիսական՝ հայ, հնդկ-եթանական, հնդկական եւ եթանական գրականութեան կրթական օրհանգիստը:]

*559. Ciardi-Dupré G. — Heinrich Hübschmann: Gi. soc. as. it. 21, p. 213—8.

560. Cipriani Amilca vi. — Armenians: Armenia (Bost.) 2 (1906), Nr. 10, p. 22—8.

*561. Clare Israel Smith. — Sixty centuries of progress; containing a record of the human race from the earliest historical period to the present time; embracing a general survey of the progress of mankind in national and social life, civil government, religion, literature, science and art. 8 Vols. Chicago, Union Book Co., 1906. Sh. 49.50.

562. Claro. — Տիւրք Ռոհրախ Բ.

*563. Clayton E. — Consulur experiences in Turkey: Proc. R. Artillery Inst. 24 (1897), p. 427—48 [Ուղեւորութիւն Յարկիւ շարժման եւ հայաստան:]

*564. Clement Clara Eskine. — Constantinople, the city of the Sultans. New ed. London-Unwin, 1908. 8°, p. 316. 5 sh.

565. Clement Edward H. — Armenia's role in the Turkish empire: Armenia (Boston) 4 (1910), Nr. 6, p. 4—5.

566. — — The grounds for hope. Armenian's place and role in history: Առկ 3 (1907), Nr. 4, p. 1—7.

567. — — Why not: Առկ 2 (1905), Nr. 2, p. 3—6. [Մարկոս յոնուած հայկական եկրորդն նկատմամբ:]

*568. Clément G. — Campagne Turco-russe de 1877—78. Paris, Charles-Lavaurzelles, 1906, p. 772. Fr. 10.—

(Հարկիս-Երկ) Հ. Գ. Փարսուսութիւն

ՀՐԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳՆԱԿԱՆ ԵՆՈՒՆԵՐՈՒՄ ԻՄՐԱԿՐԻ Է. ԲԱՓՈՒՏԵԼ Ե. ԳԱՐՈՆ Է. ԵՒ ԵՆՈՒՆԵՐՈՒՄ ԵՒ ԳՆԱԿԱՆ ԵՆՈՒՆԵՐՈՒՄ